

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
А. С. [підпис]
16 травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри економіки
Протокол № 17 від “2 травня 2024 р.”
Завідувач кафедри
Вікторія БАЙДАЛА

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
Віталій РАДЬКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Методологія наукового дослідження та інтелектуальна власність»

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет економічний

Розробники: д.е.н., професор Мірзоєва Т.В., к. с.-г. наук, доцент Боярчук С.В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«Методологія наукового дослідження та інтелектуальна власність»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	<i>07 – Управління та адміністрування»</i>	
Спеціальність	<i>076 Підприємництво та торгівля</i>	
Освітня програма	<i>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</i>	
Освітній ступінь	<i>Третій (освітньо-науковий) рівень</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>12 год.</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>100 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета формування знань аспірантів з питань методології, методики, технології, організації науково-дослідницької діяльності та інтелектуальної власності в економічній сфері, тобто наукового й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень у рамках підготовки дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю економіка.

Завдання: теоретико-методологічна підготовка здобувачів третього рівня вищої освіти, формування їх культури і навичок проведення наукових

досліджень, інтелектуальної власності, впровадження отриманих наукових результатів у практику діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;

ЗК03. Здатність працювати автономно;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті;

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

Результати навчання (РН):

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці;

РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках;

РН08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень;

РН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж-ні	усьо-го	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Методологічні засади наукових досліджень</i>														
Тема 1. Методологія науково-дослідної діяльності і технологія наукової творчості		19	5	4			10	23	1	2				20
Тема 2. Методологія та організація наукового економічного дослідження		19	5	4			10	13	1	2				10
Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових економічних досліджень		18	5	3			10	12	1	1				10
Разом за змістовим модулем 1	56		15	11			30	48	3	5				40
Змістовий модуль 2. <i>Прикладні підходи до виконання дисертаційного дослідження</i>														
Тема 1. Підготовка і оформлення наукових публікацій		20	4	6			10	23	1	2				20
Тема 2. Академічна доброчесність		10	2	3			5	12	1	1				10
Тема 3. Інтелектуальна власність		13	4	4			5	13	1	2				10
Тема 4. Дисертаційна робота як кваліфікаційне дослідження		21	5	6			10	24	2	2				20
Разом за змістовим модулем 2	64		15	19			30	72	5	7				60
Усього годин														
Курсовий проект (робота) з _____ _____														
(якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-			-
Усього годин	120		30	30			60	120	8	12				100

3. Теми практичних / семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія науково-дослідної діяльності і технологія наукової творчості	4
2	Методологія та організація наукового економічного дослідження	4
3	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	3
4	Підготовка і оформлення наукових публікацій (наукових статей, монографій, наукових доповідей)	6
5	Академічна доброчесність	3
6	Основи інтелектуальної власності	4
7	Дисертаційна робота як кваліфікаційне дослідження	6

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія і методи наукового пізнання. Загальна методологія і часткова методологія	10
2	Методологія економічного дослідження як конкретно наукова методологія	10
3	Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів. Робота з літературними джерелами, даними офіційної державної статистики, звітними даним підприємства	10
4	Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Техніка написання тексту. Реферат. Доповідь (повідомлення)	10
5	Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів і визначених законом правил. Принципи, форми та види академічної відповідальності.	5
6	Роль інтелектуальної власності як інтелектуального капіталу в соціально-економічному розвитку суспільства та її місце у гуманітарній і природничій науках	5
7	Дисертаційна робота. Загальна схема наукового дослідження	10

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист наукових робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);

- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометоди (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе, тези, статті;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- захист наукових робіт.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс: Методологія наукового дослідження та інтелектуальна власність для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії.
URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4415>

- підручники, навчальні посібники, практикуми:

Єрмаков О.Ю. Основи наукових досліджень в економіці. Навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2015. 90 с.

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

Єрмаков О.Ю. Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи: Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 051 «Економіка». Київ : ЦП «Компринт», 2021. 78 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
2. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.
3. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
4. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
5. Єрмаков О.Ю., Гнатенко Є.Ю., Нагорний В.В. Інноваційне забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні: монографія. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2019. 182 с.
6. Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Глосарій термів та понять з курсу «Основи наукових досліджень»: навч.-метод. вид. Мелітополь : ТОВ Колор Принт, 2019. 84 с.
7. Лагодієнко В., Іванченкова Л., & Лагодієнко О. Вибір методології наукового дослідження. Підприємництво та інновації. 2022. № 25. С. 133–137.
8. Лагодієнко В.В., Каламан О.Б., Пурцхванідзе О.В. Особливості методології наукового дослідження сфери управління. Бізнес-навігатор. 2020. № 5 (61). С. 77–83.
9. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.
11. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
12. Поліщук О.П. Методологія наукових досліджень : базові поняття, тести та інструктивно-методичні вказівки до їх виконання: навчально методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 17 с.
13. Пістунов І.М. Основи наукових досліджень: курс лекцій. URL: <http://library.donntu.edu.ua/bibl/fah/osnnaukdosldnepr.pdf>
14. Рогач С.М. Стратегії управління інтелектуальною власністю: ідентифікація, розвиток та реалізація в умовах сучасного бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. Випуск № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-24>
15. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. Київ : НУХТ, 2022. 385 с.

16. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с.

17. Ermakov O.Yu., Velichko O.V., Bohach L.V., Nahorniy V.V. To question of estimation of production potential of agricultural enterprises. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. V. 3. № 26. Pp. 162–168.

18. Holinko O., Yuldasheva N., Zhartay Z., **Mirzoieva T.**, Petrychenko O., Hulevets V. Methodology of creation and development of information systems for technological safety of mining facilities. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2023. № 6. Pp. 127–133. URL: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-6/127>

19. Inna M. Novak, Oleksandr Y. Ermakov, Olesia A. Demianyshyna, Alla A. Revytska Digitalization As A Vector Of Technological Changes Of Ukraine. International Journal of Scientific & Technology Research. 2020. Volume 9. Issue 01. Pp. 3429–3434.

20. Oleksandr Yu. Yermakov, Vitaliy I. Litvinov. Conceptual principles of effective labor motivation as a premise of competitive functioning of agricultural enterprises. Optimum. Economic studies. 2020. Nr 2 (100). Pp. 93–104.

Інтернет-ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>

2. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

3. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua

4. Всесвітня організація інтелектуальної власності – World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/portal/en>

5. Державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав». URL: <http://www.uacrr.kiev.ua>

6. Державне підприємство Український інститут інтелектуальної власності (УКРПАТЕНТ). URL: <https://base.uipv.org/searchINV/>

7. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

8. Національна академія наук України URL: <https://nbuv.gov.ua> – ім. В.І. Вернадського. URL: <https://www.nas.gov.ua>

9. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua

10. Центр перспективних соціальних досліджень. URL: www.cpsr.org.ua

11. Google Академія – GoogleScholar. URL: <https://scholar.google.com.ua>

12. Science Direct Freedom Collection – Повнотекстова база даних видавничої корпорації Elsevier. URL: <https://www.elsevier.com>

13. Реферативна база даних та наукометрична платформа видавничої корпорації Elsevier. SciVerseScopus. URL: <https://www.scopus.com>

14. Всесвітня наукова бібліотека ЮНЕСКО. World Library of Science. URL: <https://www.nature.com/wls>